

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дитяча польська література

Освітня програма «Середня освіта (польська мова та література)»
Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 014 Середня освіта
014.02 Середня освіта Мова і література (польська)

Галузь знань 01 Освіта\Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “1” вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ
2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дитяча польська література
Викладач (-і)	к.ф.н. Спатар Ірина Миколаївна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-44
Е-mail викладача	iryna.spatar@pu.if.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до узгодженого графіка протягом навчального семестру. Також консультації можливі у день проведення лекцій чи практичних занять та через Інтернет ресурси за попередньою домовленістю.
2. Анотація до курсу	
Запропонований курс є додатковою вибірковою дисципліною, що розширює і поглиблює знання з історії польської літератури та фокусує і конкретизує літературознавчу компетентність майбутнього вчителя щодо сегмента польської дитячої літератури, який є надзвичайно важливий і необхідний для роботи у школі. Курс присвячено вивченню історико-літературного простору польських текстів для дітей і молоді, передбачає аналіз й осмислення художніх творів (від усної народної творчості до сучасних і найбільш популярних як у Польщі, так і світі) у контексті вивчення динаміки польського літературного процесу й ознайомлення з основними явищами культури національного і світового масштабів. Окрім основних знань з літератури, у межах освітнього компонента приділено увагу питанням інтермедіального підходу щодо вивчення та зацікавлення молодих людей текстами мистецтва, їхнього критичного й творчого осмислення.	
3. Мета та цілі курсу	
«Дитяча польська література» – ключова дисципліна, яка передбачає формування фахових компетентностей майбутнього вчителя-словесника, що володіє знаннями про розвиток й особливості польських текстів для дітей і молоді, своєрідність їхньої інтерпретації та шляхи зацікавлення і заохочення до читання. Мета дисципліни – ознайомити студентів з домінуючими тенденціями і явищами дитячої польської літератури, її змістовими домінуючими та поетикальними особливостями, окреслити можливі підходи щодо вивчення текстів дитячої літератури у рамках інтермедіального простору; навчити аналізувати літературні твори, осмислювати їх художню своєрідність, особливості стилю й поезики, які віддзеркалюють поступовий розвиток польської літератури, розкривають її винятковість та важливість для становлення як національного, так і світового культуротворчого процесу; розвивати естетичне та евристичне мислення, творчі якості та професійні здібності майбутніх учителів. Ціллю даної дисципліни є підготовка вчителів-полоністів, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з історії польської літератури, зокрема літератури для дітей, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішного навчального процесу.	
4. Результати навчання (компетентності)	
☐ здатність застосовувати знання про дитячу польську літературу та використовувати отримані відомості при аналізі польського літературного процесу під час дискусій, усних і письмових відповідей, обговорень; ☐ здатність використовувати у фаховій комунікації відомості про особливості структури та образної	

системи текстів дитячої літератури;   ☐ здатність аналізувати літературні твори на рівні проблемно-тематичних та поетикальних критеріїв, характеризувати естетичні домінанти і морально-етичні цінності;   ☐ здатність застосовувати у роботі інформаційні технології та послуговуватись джерельною базою у мережі Інтернет.   ☐ здатність вести дискусію та характеризувати художні твори, відтворюючи авторську концепцію і здійснюючи власну інтерпретацію, формулювати оригінальні думки польською мовою;   ☐ здатність творчо вирішувати завдання, пов'язані з інтерпретацією текстів дитячої літератури;   ☐ здатність застосовувати отримані знання на уроках літератури як польської, так української, зарубіжної.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	014 Середня освіта 014.02 Мова і література (польська)	4	вибірковий

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Дитяча польська література як складова історії літератури. 1. Предмет, об'єкт, завдання курсу. 2. Поняття «дитяча література», ознаки, особливості функції літератури для дітей. 3 Специфіка рецепції та інтерпретації текстів дитячої літератури. 4. Канони дитячої літератури на тлі польських критичних дискусій.	Лекція/дискусія Polska literatura dla dzieci w strukturze historii literatury	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2		Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру
Фольклор і дитяча література. 1. Роль фольклору в процесі формування і	Самостійна робота	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні		Протягом навчального семестру

розвитку творчої уяви крізь призму народної творчості. 2. Фольклорні жанри та їхні змістові, дидактичні, евристичні стратегії. 3. Змістові та композиційні особливості польського фольклору. 4. Польські народні казки та їх функціонування в польській культурі. 5. Діяльність польського фольклориста 3. Ходаковського (Адама Чарноцького). 6. Вплив фольклору на розвиток художньої літератури.			джерела 20		
Тема 1-2. Роль фольклору у процесі становлення і розвитку польської дитячої літератури. 1. Фольклор як джерело формування перших текстів для дітей. 2. Художньо-естетичні та морально-етичні ознаки, критерії дитячої літератури у контексті усної народної творчості. 3. Фольклорні жанри та їхні особливості. 4. Польські народні казки і легенди: історико-літературний екскурс та змістові горизонти текстів. 5. Дидактичний та морально-етичний контекст польських прислів'їв і приказок.	Практичне/дискусія Wpływ twórczości ludowej na rozwój polskiej literatury dziecięcej	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 4	5\5	Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру

6. «Дитиноцентричність» у польських звичаях та обрядах.					
Міфологія як складова дитячої літератури. 1. Міф як невід’ємна частина текстів для дітей. 2. Своєрідність грецької міфології та її роль у літературі. 3. Особливості слов’янської міфології.	Самостійна робота	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 20		Протягом навчального семестру
Тема 2. Становлення і розвиток польської дитячої літератури. Діяльність К. Гофман-Танської. 1. Дитячі іноземні тексти в польському письменстві (від Середньовіччя до другої половини XVIII ст.). 2. Польські книги, адресовані дітям («Modlitewnik Nawojki, Książeczka do spowiedzi Królowej Jadwigi», «Instrukcje dla syna Piotra Myszkowskiego», «Nauka dobromilska w Dobromilu», «Wybrany zbiorek historyjek, bajeczek, rozmówek, medytacji i innych rzeczy roztropnych do poczciwej rozrywki i nauki służących») 3. Тексти для дітей І. Красіцького і Ф. Карпінського. 4. Творчість К. Гофман-Танської – «офіційний» початок розвитку польської дитячої літератури («Wiązanie Helenki»,	Лекція/дискусія Geneza i rozwój polskiej literatury dziecięcej. Działalność Klementyny z Tańskich Hoffmanowej	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2		Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру

«Druga książeczka Helenki. Powieść dla dzieci zaczynających już czytać gładko»). 5. Твори К. Гофман-Танської як літературний «взірець» для розвитку дитячої літератури й освіти (S. Jachowicz «Nauka w zabawce», P. Krakowowa «Matki z dziećmi», T. Nowosielski «Abecadnik dla dzieci polskich»). 6. Діяльність . Гофман-Танської у видавничій сфері – перший польський літературний часопис для молоді «Rozrywki dla dzieci».					
Розвиток дитячої літератури в період позитивізму. 1. Творчість М. Конопницької – формування нових естетично-літературних канонів дитячої літератури. 2. Роль М. Конопницької у пропагуванні та формуванні дитячої літератури крізь призму видавничої діяльності. 3. Твори для дітей у літературному доробку Г. Сенкевича. 4. Своєрідність дитячих образів у творчості Б. Пруса. 5. Літературні твори про дітей у художній	Самостійна робота	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 10		Протягом навчального семестру

спадщині Е. Ожешко.					
Тема 3. Література для дітей у творчості М. Конопницької. 1. Традиції (досвід К. Гофман-Танської) і новаторство творчого методу щодо дитячої літератури у доробку М. Конопницької. 2. Морально-етична проблематика та художньо-естетичні вектори дитячої літератури: «Прогномів та сирітку Марисю», «Пригоди Пімпуса та Солоїдки», «Про Янка-Мандрівника». 3. Жанрове розмаїття та особливості стилю.	Практичне/дискусія Literatura dla dzieci w twórczości Marii Konopnickiej.	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2	5	Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру
Тема 3. Літературно-педагогічна діяльність Януша Корчака. 1. Дитина як найважливіша складова у житті й творчості Януша Корчака (Генріха Гольшміта). 2. Проект Декларації прав дитини. 3. Методи виховання Януша Корчака. 4. Твори для дітей і про дітей у літературному доробку Я. Корчака.	Лекція/дискусія Działalność pedagogiczna i twórczość literacka Janusza Korczaka.	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2		Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру
Тема 4. Творчість Януша Корчака у контексті педагогічних ідей. 1. Педагогічна діяльність Януша	Практичне/дискусія	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела	5	Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру

Корчака: методи, способи, моральні настанови («Як я люблю дитину», «Право дитини на повагу» та ін.). 2. «Mały przegląd» – перша у світі газета, створена дітьми для дітей, як журналістський й педагогічний проект. 3. Проблемно-тематичний контент прози для дітей: «Король Мацюсь Перший» і «Король Мацюсь на безлюдному острові».			2		
Тема 5. Творчість Корнеля Макушинського. 1. Стрийсько-Львівський період життя і творчості К. Макушинського. 2. Проект К. Макушинського і М. Валентиновича «120 пригод Цапка Мотолка»: змістові, композиційні, візуальні особливості твору-ілюстрації (powieść obrazkowa). 3. Стратегії літературного успіху автора та продовження традиції подорожі у творі «Пригоди мавпеняти Фікі-Мікі».	Практичне/дискусія Twórczość Kornela Makuszyńskiego	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2	5	Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру
Тема 4. Розвиток польської дитячої поезії: традиція і сучасність. 1. Динамічний поступ	Лекція/дискусія Rozwój polskiej poezji dziecięcej:	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні		Відповідно до розкладу, протягом навчального

педагогіки і психології та його вплив на розвиток дитячої літератури. 2. Літературні горизонти поезії А. Міцкевича та М. Конопницької. 3. «Поетична школа» Ю. Тувіма і Я. Бжехви: особливості літературної майстерності віршів. 4. Повоєнна дитяча поезія (Wanda Chotomska, Ludwik Jerzy Kern, Jan Izydor Sztudynger, Igor Sikirycki, Czesław Janczarski, Jerzy Ficowski, Maria Czerkawska). 5. Течія «інтелектуальної поезії» у творчості Ю. Чеховича, А. Каменської, Т. Кубяка.	tradycja i nowoczesność		джерела 2		семестру
Тема 6. Поезія Юліана Тувіма. 1. Розвиток нових принципів мистецтва та особлива роль поезії у творчому доробку поета (діяльність угруповання «Скамандр»). 2. Своєрідність поетичних циклів для дітей: «Локомотив», «Про пана Трулялинського», «Слон Тромбальський». 3. Поезія для наймолодших – «Котик». 4. Переклади творів	Практичне/дискусія Poezja Juliana Tuwima	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2	5	Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру

Ю. Тувіма та складність їхньої адаптації в іншій мові.					
Тема 7. Творчість Яна Бжехви. 1. Гумористична творчість Яна Бжехви – своєрідність авторської манери та багатство жанрів. 2. «Танцювала голка з ниткою» – художньо-поетикальні особливості першої збірки віршів для дітей у творчості автора. 3. Найвідоміші вірші поета «W Szczebrzeszynie...» і «Okulary». 4. Проза у творчості письменника – трилогія про пригоди пана Ляпки.	Практичне/дискусія Twórczość Jana Brzechwy	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2	5	Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру
Тема 5-6. Сучасна польська дитяча проза. 1. Тенденції розвитку та популяризації сучасної польської літератури. 1. Індіанська тематика у творах Сат-Ока та П. Вільк. 2. Детективна проза у творчості Б. Навроцької та Г. Касдепке. 4. Фольклор у казках С. Новика. 5. «Фентезі» як	Лекція/дискусія Współczesna polska proza dziecięca.	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 4		Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру

домінанта прози. Д. Тераковської. 6. Художня інтерпретація стосунків поміж учнями й вчителями у творчості Іди Перельоткін. 7. Літературний успіх Б. Космовської.					
Новітня література для дітей і юнацтва: поезія і проза. 1. Сучасна польська поезія (К. Кусек, А. Климова, В. Хотковська та ін.). 2. Особливості детективного жанру (трилогія про детектива Ниточку Г. Касдепке). 3. Своєрідність жанру «фентезі» («Дочка чародійок»). 4. Ініціаційна проза К. Сасітської та М. Монсерович.	Самостійна робота	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 10		Протягом навчального семестру
Тема 8. Інтермедіальна творчість Александрі і Даніеля Мезелінських. 1. Графіка, кінематограф, література як основні складові творчої продукції для дітей всесвітньовідомого подружжя. 2. Читати, пізнавати і гратися – домінантні характеристики книжок-проектів («МАРУ»,	Практичне/дискусія Twórczość Aleksanry i Daniela Mezelińskich: aspekt intermedialny	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2	5	Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру

«D.O.M.E.K.», «D.E.S.I.G.N.». 3. Вимоги ринку й інтелектуально-розважальний контент у сучасній дитячій літературі.					
Тема 9. Творчість Іди Перельоткін. 1. Творчість Іди Перельоткін – успішний дебют та еволюція літературної майстерності. 2. Змістові традиції і новаторство у творах «Аля Бетка». 3. Постмодерна гра у творі «Пепо, не психуй!». 4. Особливості літератури для підлітків («Тільки не імпреза!»). Підсумкова контрольна робота.	Практичне/дискусія Twórczość Idy Perelotkin	1-8	Опрацювати відповідні науково-критичні джерела 2	5	Відповідно до розкладу, протягом навчального семестру
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» . Загальні 100 балів включають: 40 балів за практичні заняття; 10 балів за самостійну роботу; 25 за виконання творчого завдання; 10 балів за виразне читання текстів напам'ять; 15 балів за контрольну роботу. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота має правильно висвітлити 50+1% обсягу матеріалу.				
Практичні заняття	Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку теоретичної та практичної підготовки студента до заняття. Поточний контроль здійснюється за допомогою				

	таких засобів: тестування; розгорнуті письмові відповіді; перевірка знання текстів; перевірка знання теоретичного матеріалу відповідно до запропонованих питань. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, «0».
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50 балів.

7. Політика курсу

Відповідно до статті 58 Закону України «Про вищу освіту», науково-педагогічні працівники ЗВО зобов'язані: забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні; дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у ЗВО, дотримуватися в освітньому процесі академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти; розвивати в осіб, які навчаються у ЗВО, самостійність, ініціативу, творчі здібності; дотримуватися законів України, статуту та Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагиату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf>).

8. Рекомендована література

1. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей. Київ, 2014. 416 с.
2. Ушневич С., Деркачова О. Літературна казка Польщі. Брус турів, 2014. 326 с.
3. Czabanowska-Wróbel A. [Ta dziwna] instytucja zwana literaturą dla dzieci. Historia literatury dla dzieci w perspektywie kulturowej URL: http://rcin.org.pl/Content/62253/WA248_79281_P-I-2524_czaban-instytucja_o.pdf (dostęp 25. 08. 2019).
4. Legerska A. Pisarze dzieciom: Tokarczuk, Tulli, Leśmian i inni. URL: <https://culture.pl/pl/artykul/pisarze-dzieciom-tokarczuk-tulli-lesmian-i-inni> (dostęp 25. 08. 2019).
5. Michułka D. Formowanie kanonów literatury dla dzieci w Polsce w perspektywie historycznej. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/wp-content/uploads/Z/Z2012/JRN/PDF/13.pdf> (dostęp 25. 08. 2019).
6. Redlarska Z. Twórczość Marii Konopnickiej w edukacji dziecka URL: <http://pedagogika.uwb.edu.pl/files/file/PDF/Lista%20publikacji%20pracownik%C3%B3w/Redlarska%20Zofia.pdf> (dostęp 25. 08. 2019).
7. Romulewicz A. Status oraz wyznaczniki współczesnej literatury dla dzieci i młodzieży. URL: https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/2708/1/Zofia%20Redlarska_Tw%C3%B3rczość%20Marii%20Konopnickiej%20w%20edukacji%20dziecka.pdf ORAZ www.wbp.olsztyn.pl/bwm/3-4_04-ie/lit2.htm (dostęp 25. 08. 2019).
8. Wojnarowska A. O genezie i rozwoju polskiej literatury dla najmłodszych. URL: <http://www.bwmp.up.krakow.pl/wp-content/uploads/2016/10/Wojnarowska.pdf> (dostęp 25. 08. 2019).

